

knjižničnega imenika naznani šol. vodstvom. Prihodnje zborovanje bo začetkom septembra v Zavodnem. Od tam izlet na goro „Uršulo“. Dan in dnevni red se objavi pravočasno! Čast nam je priznati, da sta g. Trafenik ter g. Milan Vošnjak nas počastila s svojim prihodom ter ostala ves čas zabave med nami! Na zdar!

Književnost in umetnost.

Navodilo k računanju s števili 1—20, na podstavi Črnivčeve računice spisala prof. A. Črnivec in Ivan Janežič, izide še ta mesec v zalogi „Slovenske šolske Matice“. Navodilo je dodal g. prof. dr. Ilešič nekoliko jezikovnih pripomb. P. i. učiteljstvo že danes opozarjamo na to najnovejšo pomožno knjigo, katera bo za vsakega učitelja, ki bo rabil Črnivčovo računico, neobhodno potrebna.

Erotika. Ivan Cankar. Nova izdaja. Založil Lavoslav Schwentner. Cena 2 K, po pošti 2 K 10 vin. Knjiga ima 103 strani. To je druga izdaja onih Cankarjevih pesmij, katere je doletela l. 1899. prečudna usoda. Pokupil je bil namreč ljubljanski škof celo zalogo ter jo sežgal. Knjižico, ki je tudi po zunanosti jako lična, toplo priporočamo.

Čitanka za obče ljudske šole. (Dalje).

II. Katerim šolam, oziroma razredom je namenjena.
Druga čitanka.

Pričujoča Druga čitanka je drugi del štiridelne izdaje. Prvi del je začetnica ali abecednik. Tretji in četrti del pride pozneje. Čtivo Druge čitanke se naslanja na snov, ki je predpisana za nazorni nauk drugega in tretjega šolskega leta, rekše, na „predmete iz najbližje okolice otrok“. Ta knjiga bi se torej lahko rabila v vseh razredih, v katerih se poučujejo učenci drugega in tretjega šolskega leta. Iz ozirov, ki jih brž navedemo, pa to ne bo povsod mogoče.

Mi smo namreč mnenja, in težko, da bi nam v tem kdo ugovarjal, da naj se poučujejo pri čitanju, kolikor je mogoče, vsi učenci (vsi oddelki) enega razreda vkup, torej ne gledé na različne stopnje starosti. Zategadelj morajo imeti vsi učenci enega razreda isto čitanko.

Od tega načela moramo odnehati: 1. gledé prvega šolskega leta, ki se ne more v čitanju združiti z nobenim drugim, kar je po vsem naravno; prvo šolsko leto potrebuje posebno knjigo — začetnico ali abecednik; 2. gledé razredov, v katerih je veliko šolskih let združenih, n. pr. na enorazrednici ali v drugem razredu dvorazrednice; v takih razredih se učenci po svoji zrelosti zelo razlikujejo, da ni mogoče sestaviti beril, ki bi bila primerna vsem učencem, in sicer ne po vsebini in ne po obliki.

Po takem se bo druga čitanka lahko rabila:

A. v ljudskih šolah z osemletnim šolskim obiskovanjem:

1. v drugem razredu štirirazrednih ljudskih šol, v katerem so učenci 2. in 3. šolskega leta združeni,

2. v drugem in tretjem razredu pet- in večrazrednih ljudskih šol, katere obiskujejo učenci drugega, oziroma tretjega šolskega leta;

B. v ljudskih šolah s šestletnim šolskim obiskovanjem.

V teh šolah, kakršne so večinoma na Kranjskem in Primorskem, je učna snov nekaj skržena napram šolam z osemletnim obiskovanjem. Po obsegu odgovarja učna snov za nazorni nauk v drugem šolskem letu teh šol učni snovi za drugo in tretje šolsko leto z osemletnim obiskovanjem, samo da se mora skrajšati v podrobnostih. Zategadelj bo po vsebini Druga čitanka ugaljala tudi drugemu razredu štiri- in večrazrednih šol s šestletnim obiskovanjem, le da bo v takih šolah služila samo eno leto. Če bi pa ugovarjal, da je za eno leto preveč čtiva, mu odgovorimo, da čitanka ne more imeti nikoli preveč snovi.

Te šole še bodo morale malo potrpeti in si še nekaj časa pomagati s starim Berilom. Lahko tukaj omenimo, da se bodo kmalu priredile tudi za te šole primerne izdaje novih čitank.

III. Razvrstitev čtiva.

Ker je čitanka namenjena za dve šolski leti, je treba najprej razdeliti čtivo v dve polovici, ki se bodeta čitali ena v drugem, ena v tretjem razredu; če pa sta drugo in tretje šolsko leto vkup v enem razredu, se čitajo berila menjaje, tako da pride vsako leto polovica na vrsto. Da je taka razpredelba potrebna, tega nam pač ni treba dokazovati. To ve vsakdo, ki mu je znano, da ne sme slučaj določevati, katero berilo pride danes na vrsto, katero jutri, ki mu je znano, da moramo pri čitanju postopati, kakor pri vsakem pouku, po strogem, naprej določenem načrtu.

Ravno tako si moramo razdeliti čtivo vsakega leta po letnih časih. Res je sicer, da so berila že v čitanki tako razvrščena. Toda ne smemo pozabiti, da je knjiga namenjena šolam, v katerih se šolsko leto ne začne in ne konča ob istem času. Imamo šole, ki začnejo šolsko leto o Veliki noči; drugod se šolsko leto začne jeseni (16. septembra) in zopet drugod začetkom novembra. In s tem še ni naštet vse, kar je v tem oziru uvaževati po slovenskih šolah. Jasno je, da ni bilo mogoče razvrstiti beril tako, da bi se lahko v vsaki šoli kar zaporedoma čitala.

Razen tega je še ena težava. Skupina „Domovina“, v koji se nahajajo berila o cesarju i. t. d., mora priti na vrsto, to je naravno, onega meseca, v katerem obhajamo cesarjev god, oziroma rojstni dan.

Potrebno je torej, da se ta skupina uvrsti po različnih šolah z ozirom na začetek šolskega leta na različnem mestu.

Tudi „Šola in dom“ nista odvisna od letnih časov. Ta oddelek bi moral prav za prav stati na čelu, z njim bi se moralo po načelu: „Od bližnjega k daljnemu“ začeti vsako šolsko leto. Ker so pa učenci šolo in dom spoznavali v prvem šolskem letu, in ker se pri drugih skupinah moramo ozirati na letne čase, se morata šola in dom uvrstiti, kjer je največ prostora za njiju.

Iz teh migljajev je očito, da nikakor ni lahko, razvrstiti čtivo tako, da pridejo posamezna berila na vrsto, kadar so aktualna. Vsako berilo mora priti tačas v obravnavo, kadar priroda s svojimi izpremembami in pojavi zbuja v človeku baš tista čuvstva, ki jih hočemo z dotičnim berilom zbuditi v učenceh; s tem izkoriščamo vpliv prirode v dosego vzgojnega smotra. Ta zahteva se nam zdi osobito na tej stopnji prevelike važnosti. Zategadelj smo v naslednjih razpredelnicah razvrstili snov za vsako vrsto šol, kjer se lahko ta čitanka rabi. Po načelih ki smo jih gori razvili, je bilo treba najprej razvrstiti snov za nazorni nauk in vspešno z njo berila, ki naj spremljajo nazorni nauk. Snov za eno šolsko leto najdeš v predalu „a“, za drugo v predalu „b“. Berila smo označili z njihovimi številkami v čitanki.

Gledé izbora snovi za nazorni nauk še moramo omeniti, da nismo nameravali z njo ukazati učitelju, to in prav to, kar smo mi sprejeli v čitanko, se mora obravnavati, marveč ima ta načrt samo namen, pokazati, po katerem redu naj se nazorni nauk obravnava, da bode mogoče v smislu učne centralizacije družiti nazorni nauk s čitanjem. Kar se pa tiče količosti snovi in izbora posameznih predmetov, ki naj se na drobno obravnavajo, v tem oziru moramo prepuščati seveda učitelju polno prostost.

Vsak učitelj si bode izbral, kar je za njegove krajne razmere posebne važnosti. Zategadelj bode moral tu in tam kak predmet izpustiti, na drugem mestu kaj uvrstiti ali pa kak predmet zameniti z drugim, ki je zanj večje važnosti. „Vinograd“ n. pr. nima nobenega pomena tam, kjer učenci še menda trsa niti videli niso. Zato se bode morala ena skupina včas na korist druge skržiti i. t. d.

Iz tega, kar smo povedali, sledi, da si bode navzlic naši razpredelbi snovi še ipak vsaka šola morala napraviti začetkom šolskega leta svoj posebni načrt za nazorni nauk, oziroma za čitanje. In to ne samo enkrat, ampak vsako leto, kajti vsako leto se lahko kaj izpremeni. Glavna stvar pa je, to še enkrat poudarimo — aktualnost. Priroda nam bodi voditeljica, po njej se moramo ravnati. Pretežavno ne bode izdelati take načrte. Glavni red ostane, kakor je; treba bode samo tu in tam premakniti kak predmet naprej ali nazaj, kakor bode zahtevalo življenje v prirodi.

A. Šole, v katerih se šolsko leto začenja o Veliki noči.

I. Prvo polletje.

Mesec	Teden	a.		b.	
		Nazorni nauk	Čitanje	Nazorni nauk	Čitanje
april	1.	Z Bogom začni vsako delo. Šolski red.	I. a. 1—3, 6	Z Bogom začni vsako delo. Šolski red.	I. a. 1—3, 6
	2.	Vrt pomladi. Pomlad. Velikonočni prazniki.	II. a. 1—4;	Dom. Deli hiše, iz česa je, kdo jo zida.	I. b. 1, 3, 12;
	3.	Vrt (kje je, plot, grede, obdelovanje vrta pomladi).	10, 11;	Kdo stanuje v hiši (oče, mati, starši — obitelj, družina. Dolžnosti	6—11, 13, 14, 16;
	4.	Rastline na vrtu (trobentica, vijolica, tulipan, cvetoča drevesa).	6—9;	otrok do staršev. Dnevni časi (ura).	18, 4, 5, 15, 19;
maj	1.	Živali na vrtu (škorec, ptice sploh, čebele, gosence, hrošči).	5, 12—14	Živali in rastline v hiši (cvetice na oknu, pes, mačka, miš, pajek, muha, ščurek).	2—17.
	2.	Šola. Deli šolske sobe, oprava.	I. a. 11;	Polje in travnik. Pomlad; na travniku, cvetice, čmrlj;	II. b. 1—3;
	3.	Osebe v šoli, njih posel (učitelj, učenci), njih dolžnosti do učitelja, do součencev.	4, 5, 7, 8.	krt, metulj.	4;
	4.	Šolske dolžnosti sploh; šolsko poslopje.	9, 10, 12, 13—16	Kaj se pomladi na polju dela (poljsko orodje);	6—8;
juni	1.	Vas. Popis domače vasi (lega, glavne ceste, velikost, načrt). Strani sveta.	II. č. 1, 4;	škrjanec; trava, košnja, seno; kobilice.	5, 9, 10.
	2.	Važna poslopja (cerkev, šola, občinska hiša . . .); bližnja okolica.	2, 3, 5;	Pomlad v gozdu. Gozd (drevje, grmovje, zelišča, mahovi, glive); živali v gozdu (veverica,	II. c. 1, 2, 8;
	3.	Prebivalci (število, kmetje, poljedelstvo, živinoreja, navadni rokodelci).		kukavica, slavec . . .); ptice pevke.	9, 3, 4, 11, 5—7;
	4.	Živali (lastovka, vrabec. Dnevni časi. Zvezdato nebo. Praznik sv. Rešnega telesa).	7—11.	Odmev.	10.
juli	1.	Vrt po leti. Drevje na vrtu (črešnja, jablan bezeg).	III. a. 1—3;	V gozdu in pri potoku. Potok; kje izvira (vrelec), desni, levi breg, iztok, mlin.	III. c. 14, 15;
	2.	Cvetice na vrtu (roža, lilija . . .). Živali na vrtu (lišček, pšenica, zajec).	4, 5—7;	Živali v potoku in ob potoku (riba, žaba, rak)	11—13
	3.	Živali na vrtu (gad, belouška, metulj, kresnica . . .).	8—10;	Listnata drevesa (hrast, bukev, gaber, breza); jagode, volč. jagoda, glive.	1—4;
	4.	Kres. Delo na vrtu.	13, 12	Lov in lovci (lisica, zajec); škinkovec, detel.	7, 9, 10, 8, 5, 6.
avgust	1.	Domov. in očetnjava. Bližnje vasi, občina (zastop, predstojnik:	VI. 1—14.	Na polju. Žito (pšenica, rž . . .); poljske cvetice (modriš, kokolj,	III. b. 1, 4, 8.

Mesec	Teden	a.		b.	
		Nazorni nauk	Čitanje	Nazorni nauk	Čitanje
avgust	2.	občinski davek, obč. zakon). Domače pripovedke.	VI.	divji mak . . .); plevel (slak, grahorka, osat . . .). Živali na polju (polj-	5, 6, 2;
	3.	Rojstni kraj, materni jezik (tuji jeziki), domovina.	1—14.	ska miš, prepelica, vrabec . . .). Žetev. Solnce (strani sveta); veter;	3, 7, 9;
	4.	Očetnjava. Naš cesar. Ponavljanje.		oblaki, rosa, dež, mavrica, toča, nevihta. Ponavljanje.	10—13.
sept.	1.	Ponavljanje.		Ponavljanje.	
	2.				

II. polletje.

Mesec	Teden	a.		b.	
		Nazorni nauk	Čitanje	Nazorni nauk	Čitanje
november	1.	Na polju in na paši. Jesen. Folje jeseni, (spravljanje pridelkov, setev . . .).	IV. a. 1—14;	Vinograd in gozd. Vinograd (kje se nahaja, deli griča, s čim je zasajen); tra;	IV. b.
	2.	Na paši; pašnik (kje je, zemlja, kaj raste tam); podlessek.	5—8;	kaj še raste v vinogradu, kako se vinograd obdeluje, trgatve, čirček.	1—7;
	3.	Živina na paši (goveda, ovca, koza . . .).		Sadonosnik. Sadno drevje (pečkato, koščičasto in luščinasto sadje).	8, 9;
	4.	Volk, pastirovanje.	9—12.	Gozd jeseni; listje pada (listopad), listovi in igloveci; glive; ptice selilke; smreka.	10—12
december	1.	Na kmetiji. Zima, sneg, led, (voda).	V. b. 1—3;	V domači sobi.	V. a.
	2.	Gospodarska poslopja (skedenj . . . mlatitev, hlevi . . .).		Zimski prazniki (sv. Miklavž,	2—9.
	3.	Konj, svinja.	4—7;	Božič, tepežni dan, Novo leto).	
	4.				
januar	1.	Dvorišče, živali na dvorišču (kokoš, puran, pav, štoklja);		Oprava domače sobe.	
	2.	gos, raca, golob, vrabec.	8—13.	Zima v sobi. Človek (deli člov. telesa, hrana, obleka, kaj dela).	1, 10, 12, 13.
	3.	V tuje kraje. Čemu potujemo (kupčija . . .).	IV. c.	Živali v sobi (pes, mačka,	11, 14, 15.
	4.	Kako potujemo: peš, na konju, z vozom (voz, kočija, pošta . . .).	2—8.	miš, taščica).	15.
februar	1.	Železnica.	9;	Zima v prirodi. Drevesa v gozdu (lipa, hrast . . .).	V. c.
	2.	Ladja (čoln, ladja, barka); list.	10, 11.	jelka, macesen)	7—10;
	3.	Trg in mesto. Trg in mesto (popis primerjaje z vasjo.	IV. č.	Ptice (stržek, vrana in vran,	5, 6;
	4.	Obrt in trgovina.	1—9;	senica in krivokljun).	4, 5.
marec	1.	Šolstvo, vojaštvo, različna oblastva. Stanovi.	10; 11;	Po zimi v gozdu; po zimi iz šole	2, 1.
	2.	Vaščan, tržan, meščan.	12,		
	3.				
	4.	Ponavljanje.		Ponavljanje.	

B. Šole, v katerih se šolsko leto začenja meseca novembra.

I. Prvo polletje.

Mesec	Teden	a.		b.	
		Nazorni nauk	Čitanje	Nazorni nauk	Čitanje
november	1.	Z Bogom začni vsako delo. Šolski red.	I. a. 1—3, 6.	Z Bogom začni vsako delo. Šolski red.	I. a. 1—3, 6.
	2.	Vinograd in gozd. Vinograd (kje se nahaja, deli griča, s čim je zasajen), tra;	IV. b.	Na polju in na paši. Jesen. Polje jeseni (spravljanje pridelkov, setev).	IV. a. 1—4;
	3.	kaj še raste v vinogradu; kako se vinograd obdeluje; trgatav. Čirček.	1—7;	Na paši; pašnik (kje je, zemlja, kaj raste tam); podlesek.	8—5;
	4.	Sadonosnik. Sadno drevje (pečkasto, koščičasto in luščinasto sadje)...	8, 9;	Živina na paši (govedo, ovca, koza...); volk; pastirovanje.	9—12
december	1.	Gozd jeseni; listje pada (listopad), listovci in iglovci; glive; ptice selilke; smreka.	10—12	Dom. Deli hiše, iz česa je, kdo jo zida.	I. b. 1, 3, 12.
	2.	V domači sobi. Oprava domače sobe. Zimski prazniki (sv. Miklavž,	V. a.	Kdo stanuje v hiši; oče, mati — starši, obitelj i. t. d. Dolžnosti otrok do staršev.	6, 11, 13, 14, 16, 18
	3.	Božič, tepežni dan, Novo leto).	2—9;	Dnevni čas (ura).	4, 5, 15, 19.
	4.				
januar	1.	Zima v sobi. Človek (deli človeškega telesa, hrana, obleka, kaj dela).	1, 10; 12, 13;	Živali in rastline v hiši. (Cvetice na oknu, pes, mačka, miš, pajek, muha, ščurek...).	2, 17.
	2.	Živali v sobi (pes, mačka, miš, taščica).	11, 14, 15.	Na kmetiji. Zima, sneg in led (voda).	V. b. 1—3;
	3.	Zima v prirodi. Drevesa v gozdu (lipa, hrast, jelka, macesen).	V. c. 7—10;	Gospodarska poslopja: skedenj, mlatitev, hlevi... Živali v hlevu:	4—7;
	4.	Ptice (stržek, vrana in vran,	5, 6;	konj, svinja...; dvorišče, živali na dvorišču (kokoš, puran, pav,	8—13.
februar	1.	krivokljun in sinica).	4, 3;	štorklja, gos, raca; golob, vrabec).	
	2.	Po zimi v gozdu; po zimi iz šole.	2, 1.		
	3.	Šola. Deli šolske sobe, oprava.	I. a. 11;	V tuje kraje. Čemu potujemo: (kupčija...); strani sveta.	IV. c.
	4.	Osebe v šoli, njih posel (učitelj, učenci), njih dolžnosti do učitelja.	4, 5;	Kako potujemo: peš, na konju, z vozom (voz, kočija, pošta).	1; 2—8;
marc	1.	Dolžnosti učencev do součencev.	7, 8;	Železnica.	9;
	2.	Šolske dolžnosti. Šolsko poslopje.	9, 10, 12, 13, 14, 15, 16.	Ladja (čoln, ladja, barka). Občevanje z domačimi (list).	10, 11.
	3.	Ponavljanje.		Ponavljanje.	
	4.	Ponavljanje.		Ponavljanje.	

II. Drugo polletje.

Mesec	Teden	a.		b.	
		Nazorni nauk	Čitanje	Nazorni nauk	Čitanje
april	1.	Polje in travnik. Pomlad, na travniku, evetice, čmrclj,	II. b. 1—3;	Pomladni vrt. Pomlad. Velikonočni prazniki.	II. a. 1—4;
	2.	krt, metulj.	4;	Vrt (kje je, plot, grede, obdelovanje vrta pomladi).	10, 11;
	3.	Kaj se pomladi na vrtu dela (poljsko orodje).	6—8;	Rastline na vrtu (tro-bentica, vijolica, tulipan, cvetoče drevo).	6—9;
	4.	Škrjavec, trava, košnja, seno, kobilice.	5, 9, 10.	Živali na vrtu (škorec, ptice sploh, čebele, gosnice, hrošči...).	5, 12, 14.
maj	1.	Pomlad v gozdu. Gozd (drevje, grmovje, zelišča, mahovi, glive).	II. c. 1, 2;	Vas. Popis domače vasi (lega, glavne ceste, velikost, načrt).	II. c. 1;
	2.	Živali v gozdu (veverica, kuka-	8, 9;	Važna poslopja (cerkev, šola, občinska hiša...).	2, 3, 5;
	3.	vica, slavec). Ptice pevke.	3, 4, 11, 5, 6, 7;	Prebivalci (kmetje, poljedelstvo, živinoreja, rokodelci).	6;
	4.	Odmev.	10.	Živali (lastovka, vrabec). Dnevni časi. Zvezdato nebo. Praznik sv. Rešnjega telesa.	7—11.
juni	1.	V gozdu in pri potoku. Potok: kje izvira (vrelce), desni, levi breg, iztok... mlin.	III. c. 14, 15;	Trg in mesto. Trg in mesto (popis primerjaje z vasjo).	IV. č.
	2.	Živali v potoku in ob potoku (ribe, žabe, raki).	11—13	Obrt, trgovina.	1—9;
	3.	Listnata drevesa (hrast, bukev, gaber, breza); jagode, volčje jagode, glive.	1—4;	Šolstvo, vojaštvo, različna oblastva. (Stanovi).	10, 11;
	4.	Lov in lovei (lisica, zajec; ščinkovec, detel...	7, 9, 10; 8, 5, 6.	Vaščan, tržan, meščan.	12.
juli	1.	Na polju. Žito (pšenica, rž...), poljske evetice (modriš, kokolj, divji mak...);	III. b. 1, 4, 8.	Vrt po leti. Drevje na vrtu (črešnja, jablan... bezeg).	III. a. 1—3;
	2.	plevel (slak, grahorka, osat...).	5, 6, 2, 3;	Cvetice na vrtu (roža, lilija. Živali na vrtu (zajec, lišček, penica).	4, 5—7;
	3.	Solnce (strani sveta), veter,	7, 9;	Živali na vrtu (gad, belouška, metulji, kresnica).	8—10;
	4.	oblaki, rosa, dež, mavrica, toča, nevihta.	10, 11, 12, 13;	Kres. Delo na vrtu.	11, 12.
avgust	1.	Domov. in očetnjava. Bližnje vasi, občina (obč. predstojnik, obč. zastop, obč. davek, obč. zakon).	VI.	V tem mesecu se lahko dopolnjuje iz skupine „Domovina“, kar se preteklo leto ni moglo dovršiti. Sicer pa se lahko tudi prejšnja snov nekaj razširi.	
	2.	Domače pripovedke.	1—14.		
	3.	Rojstni kraj, materni jezik (tuj jezik) domovina (pregledno).			
	4.	Očetnjava. Naš cesar.			
sept.	2.	Ponavljanje.		Ponavljanje.	
	3.				

C. Šole, v katerih se šolsko leto začenja sredi septembra in v katerih se bode ta čitanka rabila samo eno leto.

V teh šolah se mora seveda snov nekaj skrajšati. Posamezne skupine pa se bodo menda tako nekako razvrstile: 1. Šola (do konca septembra). Jesen. 2. Polje in pašnik (do sredine oktobra). 3. Vinograd in gozd (do konca oktobra). 4. Vas iz pomladne skupine (do sredine novembra). 5. Trg in mesto (do konca novembra). — V mestnih šolah se mora red tako izpremeniti, da pride „Trg in mesto“ poprej, „Vas“ pa za njima na vrsto. — Zima. 6. Dom in 7. V domači sobi (do Božiča). 8. Na kmetiji (prve tri tedne januarja). 9. V prirodi (četrti teden januarja in dva tedna februarja). 10. V tuje kraje (tretji in četrti teden februarja). Ponavljanje (do sredine marca). Pomlad. 11. Vrt (drugo polovico marca). 12. Polje in travnik. 13. Gozd. 14. Na vrtu (april, maj). Poletje. 15. Na polju. 16. V gozdu in pri potoku. (juni). 17. Domovina. Ponavljanje (juli).

IV. Obravnava beril.

Kakor smo že poudarjali, moramo radi učne koncentracije želeči, da sta si nazorni nauk in čitanje vzporedna. Vselej moramo izbrati takšno berilo v obravnavo, ki je po svoji vsebini v nekaki zvezi s predmetom, ki ga baš obravnavamo pri nazornem nauku. Navadno bode nazorni nauk prvi, čitanje pa mu bode sledilo. Na ta način bode nazorni nauk nekaka priprava za čitanje. S tem pa nečemo trditi, da bi imel nazorni nauk to edino nalogo. Nazorni nauk ima svoj posebni smoter, toda baš dosežaje ta smoter, bode seznanjal učence s tistimi predstavami, ki jih nemara poprej še niso imeli in ki jih bodo potrebovali za razumevanje beril. Ko smo učence pri nazornem nauku dovolj pripravili ter smemo pričakovati, da bodo berilo v stvarnem oziru lahko razumeli, takrat pride berilo na vrsto. Čitanje bode nazornemu nauku poplačalo storjeno uslugo, množično zanimanje za njega predmete. S tega stališča so berila izbrana. Vplivati hočejo v prvi vrsti na srce.

Če smo rekli, da bodi navadno nazorni nauk na prvem mestu, in da naj se mu berila pridružijo na primernem mestu, s tem nismo rekli, da bi moralo biti tako brez izjeme. Ako je berilo tako lahko, da v stvarnem oziru ne zahteva nobenih priprav, ga lahko čitamo pred stvarno obravnavo dotičnega predmeta pri nazornem nauku.

Da se bomo bolje razumeli, hočemo to razjasniti na primeru. Najprej pa še moramo omeniti, da smatramo vsako skupino — n. pr. vrt pomladi, na polju po leti, v prirodi po zimi i. t. d. — glede obravnave v nazornem nauku in tako tudi berila teh skupin kot celoto.

(Konec prihodnjic.)

Abiturijentski koncert. Abiturijentje obeh c. kr. učiteljskih v Ljubljani so priredili dne 12. malega srpana v Narodnem domu koncert, in sicer na korist učiteljskemu konvikt in družbi sv. Cirila in Metoda.

Kako se je izvajal ta bogati in prezanimivi vspeh, s katerim je pevski zbor učiteljskih pripravnikov iznova dokazal, kaj more resno delo na polju umetniške glasbe, hočem v kratkem opisati posamezne točke koncerta, kateri se je z lepim, umetniško izbranim vspehom odlikoval.

Prva točka sijajnega vspeha je bila jubilejska overtura „Res severa est verum gaudium“ od dr. K. Reinecka, katero je popolni vojaški orkester pod vodstvom kapelnika gosp. Christoph'a izvedel na občno zadovoljnost občinstva. Po prologu, katerega je podal s polnim vspehom, priprosto in simpatično g. L. Potočnik, sledila je „Cesarska pesem“, katero je pel celi mešani zbor, broječ okoli 70 pevk in pevcev. Nato je sledila Nedvedova „Pevčeva molitev“. Ta skladba se je pela z globokim občutkom in dovršnostjo, dokaz temu, da se je morala na splošno zahtevanje ponavljati. Pesem je znana slovenskemu občinstvu, zato povem samo na kratko, da ta skladba po svoji milini in umetniškem niansiranju mogočno vpliva na poslušalca. Saj je pa to pesem uglašil A. Nedved. On je šet med tiste umetnike, kateri ne gledajo pri ustvarjanju umotvorov ne na desno, ne na levo, kateri ne

hrepene po dvomni slavi efemerne popularnosti. Kar je on zložil, bilo je umetniškega in posebno narodnega pomena. Zato pa ostanejo njegove skladbe za Slovence trajnega pomena.

Kot 5. točka bil je na vspehu „Popotnik“ od R. Schumann'a in F. Schuberta. Obe ti pesmi pel je z umetniško dovršnostjo g. R. Vrabl. On se ponaša z lepim močnim glasom in umetniško premišljenim, skrbno niansiranim predavanjem, zatorej se ni smeti čuditi, da je občinstvo z viharno pohvalo odlikovalo pevca — umetnika. Ugajal nam je izvanredno Schubertov „Popotnik“. Bil je pač Schubert, kakor pravi Liszt „le musicien, le plus poète, qui fut jamais“, poet sanjave narave, kateremu ni vsahnil vir melodij. Posebno zanimiva je bila nastopna točka „Lepa Nada“ od R. Schumann'a. Ta arija se giblje v hitrih spremenihi: sedaj izraža strastno ljubezen, sedaj se zopet dviga do dramatiškega učinka; mimo tega pa uporablja vse barve hipne razvnetosti. Kot 6. točko smo slišali prekrasen osmeroglasen mešan zbor „Z glasnim šumom s kora“ od A. Försterja. Veličastno mnogoglasno petje je v divni glasbeni lepoti prekrasno in vtisek v celoti velikanski. Lepi ta zbor, ki kaže vso milino in veličino skladatelja, se je brez ugovora najfinije izvedel. Ime g. skladatelja je tako slavno znano, da že popolnoma zadoščuje vsaki njegovi skladbi njegovo ime. Saj pravi Fajgelj: komur je ležeče na tem, da se glasbeno izobrazijo, naj nikar ne zamudi študirati glasbe Försterjevega veleuma. Ves koncert se je dostojno zvršil z „Rimskim slavošpevom“ od M. Brucha. Slavošpev se prične z navdušenim, krepko instrumentiranim zborom, ki mogočno vpliva na poslušalca in ga zdajci uvede v vso situacijo. Mogočni akordi „Zdrav, caesar, gospod!“ oznanjujejo veselje zmagovitih rimskih vojakov in mračno bedo premaganih partov.

Koncert ni samo upravičil vseh nadej, nego jih daleč presege. Kar se more od zbora zahtevati, to se je podalo: povsem jasna in izrazita vokalizacija in pri tem popolna čistost intonacije — kaj naj si še boljšega želimo?

Zbor je pel pod vodstvom g. profesorja Dekleve, kateri se je izkazal spretnega dirigenta. Bodi mu torej posebno priznanje in čestitanje!

Liraš.

Stenske table k Črnivčevi računici izidejo koncem tega meseca v zalogi g. Jerneja Bahovca, ki je prevzel J. Petričovo trgovino. Sl. šolska vodstva opozarjamo že danes na to najnovejšo učilo.

„Prešernove poezije“ so ravnokar izšle v Lav. Schwentnerjevi založbi v novi popolni izdaji z življenjepisom, literarno zgodovinskimi črticami in estetično oceno. Uredil A. Aškerc. Cena: a) Broširana izdaja K 2, po pošti K 2-10. b) Elzevir izdaja (rudeče usnje z zlato obrezo K 3, po pošti K 3-20. Slovenskemu učiteljsstvu to najnovejšo izdajo Prešernovih poezij kar najtopleje priporočamo.

Venec slovanskih povestij. V. knjiga obseza prevode iz raznih slovanskih jezikov, in sicer: Sienkiewicz: Lux in tenebris lucet. — Lulmanova: Moč ljubezni. — Podjavorinska: Že zopet. — Ježov: Glasovi iz groba. — Demerta: Noč v gozdu. — Bestužev: Izdajalec. — Korolenko: „Gozd šumi.“ — Tolstoj: Dva huzarja. — Vse to so biseri slovanske literature in vsakdo bo gotovo z veseljem segel po tej knjigi. Upamo, da nas bo Gabršček še nadalje oskrboval s takimi prevodi, da nam ne bo treba segati vedno le po nemških knjigah, ako se hočemo seznaniti s slovansko literaturo. Želeči je le, da bi se naši prevajalci ravnali po navodilih Ivana Prijatelja in njem samim, potem si obetamo še večjega užitka od naših prevodov.

„Kletev nezvestobe“. I. del znamenitega Becičevega romana „Kletev nezvestobe“ je izšel v sn. 107—109 „Slovanske knjižnice“, kateri se je razposlal le onim naročnikom, kateri niso ostali z naročnino nič na dolgu. Drugi del izide v avgustu. Dosledno se bode i v bodoče ravnalo po načelu, da treba naročnino le naprej plačevati. „Kletev nezvestobe“ bode obsegala 8 zvezkov „Slov. knjižnice“, t. j. sn. 107—114, katero dobe naročniki za borno ceno K 2-40, dočim se bode razprodajala v knjigarnah za K 3-20.